

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 27.

Wtorek, 25 Stycznia (6 Lutego).

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świętach uroczystych i niedzielnym. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obniżenie przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obniżenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośzenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośzenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Pocztowych w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 kop. 60. — Kwartalnie rs. 2 kop. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rsr. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyżej zatwierdzona ustawa (dok.). — Komisja likwidacyjna. — Rada gł. op. zakł. dobr. — Dyrekcja dróg żel. warsz. nied. i warsz. bydż. — Zarząd instytutu muzycz.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Wizyta J. C. W. Ks. Oldenburgskiego w instytucie muz. — Kronika kościelna. — Kronika brukowa. — Prelekcja pr. Lewestama. — Prelekcja z popularnej fizyki. — Warsz. towarzystwo dobr. — Wypadki. — Stan rzeczy na Syberji. — Przyspieszona vegetacja. — Ameryka. — Podróż p. Sewarda. — Porozumienie. — Wybuch powstania. — Anglja. Stosunki ze Stanami Zjedn. — Gabinet. — Reforma parlamentarna. — Protest. — Bankiet. — Femienni. — Austrja. Stosunki z Włochami. — Kwestja wenecka. — Rozprawy nad adresem. — Ofiara i przyjęcie. — Kredyt ruchomy. — Wyprawa morską. — Danja. — Budżet. — Francja. Potwierdzenie wyborn. — Legion cudzoziemski. — Grecja. Prezes izby. — Hiszpanja. Powstanie; dzienniki progresyjne; poprawka. — Adresa. — Meksyk. Obwarowanie stolicy. — Order zastugi cyw. — Manuel Bius. — Niemcy. Kwestja holsztyńska. — Redaktor May. — Ratyfikacja traktatu. — Portugalja. Jen. Prim. — Prusy. Wniosek postępowców. — Frakcja polska i katolicka. — Turcja. Rach wojsk; fregata pancerna. — Wyprawa; rozruchy. — Włochy. Traktat wojсковy. — Projekt do prawa. — Misja nadzwyczajna. — Mazzini. — Korespondencje z kraju, Wiednia i Mnachjum. — Materjały do historii powstania polskiego (O Ludwiku Mierosławskim; dok.). — Ostatni dzień ruchomości. — Rozmaitości.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 24 Stycznia (5 Lutego).

Dokończenie Najwyżej zatwierdzonej w dniu 5-m (17) stycznia 1866 r. ustawy szkoły głównej niemiecko-ewangelickiej w Warszawie, zamieszczone jest w dodatku do dzisiejszego numeru dziennika.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskiem podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne: w ilości rs. 14,982 kop. 12, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Janowi Berman, właścicielowi dóbr Masłomęcz, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Hrubieszowskim; Gminie Terebin, wysłane zostało do Kasy Powiatu Lubelskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 36,120 kop. 7, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Jenerałowi-Adjutantowi Pawłowi Grabbe, właścicielowi majoratu Krakopol, położonemu w Gubernji Augustowskiej, Powiecie Kalwaryjskim, Gminie Krakopol, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Augustowskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 23,330 kop. 91, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Michałowi Paszczyń, właścicielowi majoratu Golice, położonego w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Siedleckim, Gminie Golice, wysłane zostało do Kasy Powiatu Siedleckiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 24,113 kop. 10, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Gabrjełowi Rulikowskiemu, właścicielowi dóbr Szychowice i Łasków, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Hrubieszowskim, Gminie Mirce, wysłane zostało do Kasy Powiatu Lubelskiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 7,791 k. 92, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Djonizemu Strzeszewskiemu, właścicielowi dóbr Bądkowo, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Przasnyskim, Gminie Sońsk, wysłane zostało do Kasy Powiatu Płockiego, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 20,869 kop. 94, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 22 Stycznia (3 Lutego) r. b. Wojciechowi Sobó-

lewskiemu, właścicielowi dóbr Białobłotu, Czechów i Wójtowce, położonych w Gubernji Augustowskiej, Powiecie Augustowskim, Gminie Bata wielkie, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Augustowskiej celem wypłaty komu należy.

Rada Główna Opiekunów Zakładów Dobroczynnych podaje do wiadomości pp. Lekarzy, iż w Szpitalu Ś-go Józefa we wsi Mieni w powiecie Stanisławowskim położonej, wakuje posada lekarza ordynującego z placą rs. 300 rocznie, która ubiegającemu się o nią kandydatowi konferowaną będzie drogą konkursu. Kandydaci pragnący przystąpić do rzeczonego konkursu, winni o to wnieść do Rady Głównej podania na papierze stampowym ceny kop. 75 i dołączyć patent na stopień naukowo-lekarski, oraz pozwolenie do praktyki w Królestwie. Termin do wnoszenia podań, oznacza się jednomiesięczny licząc od daty ogłoszenia niniejszego. O miejscu i dniu, w którym powołany konkurs odbywać się będzie, kandydaci w właściwym czasie, zawiadomieni zostaną. Nadmieniam przytem, iż gdy do Szpitala w Mieni przyjmowani są chorzy z wszelkimi chorobami, oprócz syfilistycznych, przeto i konkurs odpowiednią dążność mieć będzie.

Dyrekcja Dróg Żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej, podaje do wiadomości powszechnej, że z powodu przystąpienia Telegrafów Dróg Żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej do konwencji telegraficznej, zawartej w r. z. w Paryżu, opłata za przesyłkę depesz na pomienionych telegrafach od dnia 1. (13) Stycznia r. b., niższą została do kop. 50 za depesze pojedynczą, to jest złożoną z 20 wyrazów, bez względu na odległość.

Zarząd Instytutu Muzycznego Warszawskiego. — Z powodu licznych zgłoszeń się osób pragnących przystąpić do egzaminu w celu pozyskania świadectw kwalifikacyjnych na Nauczycieli Muzyki w Królestwie Polskiem, podaje do wiadomości, że termin do składania powyższych egzaminów jak dawniej tak i nadal oznaczony zostaje na pierwszą środę o godzinie 4-ej każdego miesiąca w gmachu Instytutowym, z wyłączeniem miesięcy wakacyjnych.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, dnia 24 Stycznia (5 Lutego).

W Stanach Zjednoczonych coraz wybitniej okazuje się różnica pomiędzy prezydentem Johnsonem, a żywiołami radykalnymi, stanowiącymi większość kongresu. Tak na jednym z posiedzeń p. Varhées wniósł rezolucję, aby polityka prezydenta była bez zastrzeżeń pochwalona, z zapewnieniem popierania jej przez kongres. P. Bringham ze stronnictwa radykalnego, wniósł inną, wprost przeciwną rezolucję, mianowicie oświadczającą, że izba spodziewa się, iż prezydent udzieli poparcia kongresowi przy uregulowaniu kwestji dotyczących przywrócenia związku. Rezolucja ta, nietylko nie obiecująca prezydentowi poparcia kongresu, lecz przeciwnie zmuszająca go do postępowania za zdaniem kongresu, została przyjęta 105 głosami przeciwko 32. Była nawet mowa o postawieniu prezydenta w stanie oskarżenia, lecz większość radykalna przekonawszy się o nieprzychylnym dla niej zwrocie opinii publicznej, myśl tę porzuciła. Dowodem zwrotu opinii publicznej ku umiarkowaniu nawet w kwestjach polityki zagranicznej, może służyć artykuł bostońskiego dziennika *Commercial Bulletin*, który powiada, że Stany Zjednoczone uznają każdy rząd w Meksyku, monarchiczny czy republikański, który zapewni

porządek i spokojność w kraju i bezpieczeństwo dla obywateli amerykańskich, a powinny nawet uczuwać wdzięczność dla człowieka, któryby takie zadanie spełnił. Dalej tenże dziennik nazywa walczących przeciw obecnemu rządowi w Meksyku bandytami, osłaniającymi się tylko republikanizmem, a przywrócenie na miejsce Maksymiljana, prezydenta Juareza z jego barbarzyńskimi hordami, uznaje za zbrodnię przeciwko cywilizacji. Z tego powodu *Constitutionnel* powiada, że podniecanie do wojny równie będzie bezskuteczne, jak wyzywania do bezwzględnego opuszczenia Meksyku, i pokój nie będzie zakładany.

Według ostatnich wiadomości z Nowego Jorku z 24-go z. m., podanych w telegramie z Londynu, miasto Bagdad znajdowało się jeszcze w ręku republikanów, którzy go zdobyli przy pomocy bandy fibustjerów, uformowanej w Teksas. Z tego się okazuje, że rząd washingtonski nie miał wcale w tem udziału, a nawet p. Seward zapytany w tym przedmiocie przez posła francuzkiego p. Montholon oświadczył, iż nic nie wie o tych wypadkach, a zaraz przesłał telegrafem jenerałowi Sheridan polecenie wyprowadzenia śledztwa co do tych wypadków i ukarania winnych. O miejscu pobytu Juareza, niema stanowczych wiadomości. Kiedy wieściom o jego powrocie na terytorjum meksykańskie zaprzeczały dzienniki, wspomniany telegram z Londynu donosi, że znajdował się w El Paso del Norte. — W obecnych okolicznościach zwraca uwagę podróż p. Sewarda, który pod pozorem odzyskania zdrowia robi wycieczkę do wysp Antylskich, i przedewszystkiem wstąpił na wyspę św. Tomasza, gdzie odwiedził byłego prezydenta rzeczpospolitej meksykańskiej, p. Santa Anna.

Żywość z jaką niektóre dzienniki paryzkie krytkowały uchwały izby zatwierdzające wybór pp. Larrabure i Chesnelong, zantepokoily władzę. W skutku tego *Monitor*, jak telegrafują z Paryża, przypomina prasie przepisy prawne dotyczące jawności posiedzeń senatu i ciała prawodawczego. „Rząd” powiada urzędowy dziennik francuzki, „nie może znośić, aby dzienniki przekraczając te przepisy, posuwały się do nadużyć które, mogłyby narazić powagę i swobodę władz publicznych. Jeżeli prasa nie zwróci uwagi na te ostrzeżenia, rząd zmuszony będzie uciec się do środków, jakie mu nadaje prawo.”

Jak donosi telegram z Madrytu, deputowani Katalonji, zamierzali prosić rządu o udzielenie mark korsarskich przeciw Chil. Stan handlowy hiszpański, mocno obawia się korsarzy chilijskich.

Na przyjęciu deputowanych sejmu w Peszcie w d. 1 b. m., jak telegrafują z tego miasta, na przemowę kardynała-prymasa, cesarz odpowiedział: „Miło mi jest oglądać na nowo stany i deputowanych kraju, również jak i że przy tej sposobności mogłem, stosownie do waszego życzenia, ukazać się z dostojną mą małżonką wśród was. Uważajcie to za nowy dowód ojcowskiej mej miłości, która najwyższą uczuwa roz-

kosz w zadowoleniu życzeń kraju, i za oznakę udziału, z jakim sledzę waszą działalność i spodziewany jej pomyślny rezultat. Pomimo wielu trudności, silna wola i wzajemne zaufanie może uczynić rezultat ten pewnym. Jeżeli, jak nie wątpię, jesteście przekonani, że stanowcze postanowienie oparte na słusznym ocenieniu stosunków, może usunąć zawady, jeżeli reprezentanci kraju wywzajemnią mi szczerze udzielone im zaufanie, to niezawodnie potrafiacie zbliżyć się do celu, do którego dążyć należy wszelkimi siłami w interesie waszego kraju i wszystkich mych ludów." Cesarzowa zaś odpowiedziała prymasowi w języku węgierskim: „Spelnily się szczerze życzenia mego serca, skoro wraz z tym dostojnym małżonkiem mogłam zwiedzić stolicę Węgier, ponieważ uczuвам wielką skłonność i gorącą sympatię dla szlacheckiego kraju węgierskiego i chętnie w nim przebywam. Dla tego z przyjemnością przyjmuję powitanie stanów i reprezentantów kraju i odpowiadam nań szczerym życzeniem, oby Najwyższy pobłogosławił waszej działalności, której doniosłość rozciąga się po za granice waszego kraju."

Opinia najwyższego trybunału berlińskiego, uznająca, że deputowani mogą podlegać odpowiedzialności sądowej za mowy miane w izbie, sprawiła w Prusach wielkie wrażenie. Opozycja postawiła w izbie pruskiej wniosek, który poniżej podajemy, dowodzący, że opinia ta przeciwna jest konstytucji.

Według telegramu z Kopenhagi, posiedzenia sejmu (rigsdagu) zostały zamknięte 2-go lutego, a dziś (5-go) miały być otwarte posiedzenia rady państwa (rigsratu). Mowa tronowa zagajająca te posiedzenia, jak powiadają, ma być bardzo krótka, i motywować ma zwołanie rady państwa na zwyczajne posiedzenia, tem, że kwestja konstytucyjna nie została załatwiona, a kadencja finansowa zbliża się do końca.

Środki przedsiębrane przez rząd angielski w Irlandji, w smutnym świetle przedstawiają stan tego kraju. W wielu miejscach na wyspie znaleziono składy broni. W Liverpool połowa robotników portowych należy do sprzysiężenia fenjenów. Do Irlandji wysłano już jeden pułk linjowy, a wkrótce ma się tam udać pułk celnych strzelców. Takie środki wskazują jakie znaczenie w oczach rządu ma teraz ruch fenjenów.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczone poniżej korespondencje z Wiednia i Monachjum, oraz dokończenie wyjawień o Ludwiku Mierosławskim.

* (Wizyta J. C. W. księcia Oldemburskiego w instytucie muzycznym). Przeszły czwartek będzie pamiętnym dla instytutu muzycznego. W tym dniu albowiem J. C. W. książę Oldemburski, pod czas pobytu swego w Warszawie, raczył zwiedzić ten zakład i przez dwie godziny przeszło, zaszczepił swoją uwagę popisujących się przed nim elewów płci obojej, kształcących się w instytucie. Najprzód tedy, chór dobrany kompletnie, wykonał w obec dostojnego gościa w kaplicy miejscowej, Głorję z mszy Rinck'a; następnie zaś, już w klasach, J. C. W. raczył wysłuchać z zadowoleniem gry na fortepianie p. Matyldy Biron, uczenicy profesora Stolpego, oraz śpiewu jej siostry Izabelli, która wykonała *La soirée musicale* Rossiniego; później, panna Jaroszewicz, oraz pp. Mikulski i Grzywiński, odśpiewali trio z Otella. W dalszym przed J. C. Wysokością popisie, chór na żeńskie głosy, wykonał dwa ustępy z mszy Stanisława Moniuszki, a p. Górski, uczeń dyrektora Kątskiego z klasy skrzypcowej, odegrał cudną elegję Ernsta. J. C. Wysokość wielki miłośnik muzyki, znakomity kompozytor w wyższym stylu, autor kilku oper, pomiędzy którymi jedna p. t. *Kätchen von Heilbron*, niejednokrotnie i z wielkim powodzeniem przedstawiana była na zagranicznej scenie — słuchał popisu elewów instytutu z widocznym zadowoleniem a następnie raczył zejść na dół do klasy organów prof. Freyera i tam wysłuchał najprzód, improwizacji na organ ucznia instytutu Śliwińskiego, następnie zaś fugi kompozycji Freyera, którą odegrał wzorowo drugi uczeń

tej klasy p. Stankiewicz. J. C. W. raczył łaskawie przemawiać do popisujących się uczniów i uczenic, wypytując troskliwie dyrektora instytutu naszego o szczegóły dotyczące założenia, rozwoju i przyszłości tegoż a wreszcie, raczył wyrazić mu swoje wysokie zadowolenie z odbytego przeglądu. Wizyta i długi pobyt J. C. W. w instytucie muzycznym, jest ważnym dla tego zakładu ewenementem, nikt albowiem odtąd nie może wątpić, nie tylko o pożyteczności lecz zarazem o rozwoju, postępie i wzorowym kierunku instytucji obudzającej zajęcie w tak wysokich sferach i zasługującej na pochwały osób tak dostojnych.

* (Kronika kościelna.) W dniu wczorajszym w kościele katedralnym Ś. Jana, sumę celebrował ks. Sotkiewicz, słowo boże wygłosił ks. Skrzypkowski, alumni seminarjum odśpiewali rytuałowe hymny zastępując muzykę instytutu muzycznego, która zamilkła już od wczorajszej niedzieli, jako wchodzącej w period postu i rozpamiętywać kościoła. W kościele pijarskim ranną wotywę odprawił ks. Krupiński, sumę celebrował ks. Pawłowicz, tekst ewangeliczny rozwinął ks. Żukowski; na chórze artyści i amatorowie odśpiewali mszę Elsnera, offertorium Kückena solo sopran, na benedictus hymn Moniuszki solo baso (Prochazka syn), na zakończenie hymn cztero-głosowy Lachnera. W kościele pokarmelickim na Krakowskim Przedmieściu, wotywę odprawił ks. Piskorski, sumę ks. Szałasiewicz, kazanie miał ks. Gałczyński, który również był celebrantem poobiednich nieszporów. Kr

* (Kronika brukowa.) Jak to już w poprzedniej kronice zapowiedzieliśmy, koncert czyli poranek muzyczny p. Sterlinga odbył się wczoraj o godzinie pierwszej z południa w sali resursy obywatelskiej. Zgromadzenie widzów było nader liczne, widocznie p. Sterling posiada sympatię nie tylko publiczności lecz i artystów tutejszych. Program wczorajszego poranka choć nie bogaty, urozmaicony był jednak; sam koncertant odśpiewał swoje numery z czuciem i umiejętnością dowodzącą, iż podczas pobytu swojego za granicą, nie trwonil czasu lecz starał się rozwinąć i wzbogacić głębszą nauką naturalne dary. P. Sterling ma głos przyjemny, wyrobiony, rozciągły, wokalizację czystą i pewność w atakowaniu nut zarówno jak w portamentach; słuchając go żałować przychodzi, iż śpiewak tak zdolny i wykształcony nie należy do składu opery tutejszej. PP. Thalgrün, Godet i Jarecki, dwaj pierwsi egzekucją na wiolonczeli i fortepianie, ostatni zaś wybornym jak zwykle do śpiewu akompanjamentem, wsparli poranek koncertanta, lecz najbardziej uświetniła go p. Kwiecińska, której głos rozwijający się coraz bardziej i coraz umiejętniejsza wokalizacja, jednaj żywe współczucie publiczności, przywykłej już zresztą grzmiącymi oklaskami witać zawsze sympatyczną śpiewaczkę. Panna Kwiecińska podjęła się wczoraj trudnego zadania, odśpiewała albowiem i to niepospolicie, arcy trudną i wielką arię z Cenerentoli Rossiniego, przekonawszy nas, iż jak prawdziwie zdolna i nie zrozumiwała artystka, potrafiła już wiele skorzysać w metodzie od znakomitszych śpiewaczek tutejszej trupy włoskiej. W ogóle, poranek p. Sterlinga powiódł się dobrze, a publiczność opuściła salę zadowolona zupełnie, wyraziwszy w hucznych oklaskach żywe współczucie dla wszystkich artystów udział w nim przyjmujących.

Wieczorem, jak to bywa zwyczajem, w każdą niedzielę, obadwa teatry napełnione zostały publicznością, której część znaczna pozostała już na maskaradzie, czwartej z kolei, a przedostatniej w bieżącym karnawale.

Wczorajsza maskarada, ożywiona bardzo i napełniająca salę Redutowe zgiełkiem, piskiem i śmiechem, tem tylko różniła się od swojej poprzedniczki, że zamiast trzech, zgromadziła dwa tysiące przeszło gości. Zresztą, kostjumów charakterystycznych nie było wiele, a z pomiędzy małej ich liczby odznaczały się głównie potężne zęby jakiegoś excentryka i aksamitny negliż melancholijnej heroiny, która w tym stroju i włosach upodrowanych na szaro, przesuwiała się cicho, oparta na ramieniu tego lub owego kawalera. Domin, tak jak na trzeciej maskaradzie, było wiele i eleganckich nawet; pomiędzy niemi odznaczała się znowu, jakaś czerwona kamelja, z bukietem o trzech takichże kwiatach, kabalistyczny trójkąt tworzących... Dowcipne to, rzeczby można nawet, arcyzłotliwe domino, intrygowało silnie ogromną liczbę osób, przenikało nawet maski, a pewnego młodzieńca, mocnego bruneta... przywiódło do prawdziwej rozpaczki, którą zapewne jednak, spożyta przy końcu maskarady kolacja, usmierzyła nieco. Widocznie publiczność tutejsza rozmiłowana w zabawach, chciwa rozrywki wszelkiego rodzaju, skwapliwie korzysta z resztek karnawału i dla tego, oprócz teatrów i maskarad, odwiedza chętnie i licznie wszelkie miejsca lub

domy prywatne, gdzie zabawić się i o troskach życia zapomnieć można.

Al.

* (Prelekcja prof. Lewestama.) Jak na poprzednie prelekcje p. Lewestama, budzące tyle zajęcia, tak również i na wczorajszą będącą czwartą z kolei, zebrana publiczność zajęła niemal prawie całą salę. Piętrzący się materiał literacki z ostatniego periodu literatury francuzkiej i grupujący się coraz nowe postacie odznaczające się pisarskim talentem, wymagałyby zaiste rozbioru, któryby przekraczał zakres zapowiedzianych wykładów, z wyniku więc konieczności, szanowny prelegent ograniczył się zwięzłością słowa, poświęcając czas główniejszym postaciom górującym nad poziomem, bądź doniosłością swych genialnych zdolności, bądź twórczością fantazji, bądź też uosobieniem w sobie wpływowych kierunków epoki. Naprzód scharakteryzował Alfreda de Vigny, zmarłego przed trzema laty, którego umysł szlachetny, poetyczny, pełen głębokiej świeżości i fantastycznego połotu, zapewnił mu znakomite miejsce między poetami; jako liryk i elegik zajaśniał blaskiem niespożytej sławy, choć mniej był szczęśliwym w dramatach. Mówiąc obszernie o Kazimierzu Delavigne, łączącym w sobie cechy klasyczne z romantycznymi, wykazał jego popularność, która mu miano poety mieszczanstwa zjednała. Dłużej zatrzymał się prelegent nad rozległą działalnością pisarską niewyczerpanego w twórczości Aleksandra Dumasa, obrażając w obrazach i zaciekawiających narracjach; zdumiewający był ogrom wyliczonych dzieł jego: powieści, romansów, dramatów, podróży, pamiętników, z których prawie każde jest kilkotomowe, a jedno z ośmiastu składa się tomów. Jeszcze obszerniej traktował prelegent o margrabinie Dudevant, znanej powszechnie pod męzkim pseudonimem Jerzego Sand, która szczególnie po rozwodzie z mężem, występując w swej ironicznej sentymentalności, stała się poetką cierpień społecznych, z kobiecą złośliwością, nie szczędząc płci męskiej, odsłaniała kałużę moralnego upadku, obnażała przewinienia niewieście obok najsubtelniejszej dialektyki sercowej, w sielankach zaś i sielskiej powieści, prostotą, rzewnością i naturalnością, stanęła na wyżynach francuzkiego Parnasu. Eugeniusz Sue, tyle tendencyjny i wpływowy swojemi powieściami, odkrywającymi już to heroiczne cnoty, już to niecne intrygi i czarne zbrodnie społeczeństwa, dostarczył pełen interesu dla słuchaczy materiał. Nie zapomnieli również prelegent o pisarzach beztendencyjnych do których należał Paweł Kock, oraz o wielu kobietach piszących. Mile i silne wrażenie zrobiły odczytane urywki z poezji Kazimierza Delavigne, oraz Wiktora Hugo. Dar deklamacyjny prelegenta, każda myśl wzniosła oddana z czuciem i głębszym pojęciem, każda sylaba wychodząca z ust jego potoczystą perłą, wyrażają życzenie, aby p. Lewestam, o ile możliwości dozwoli, kraszając swój uczynek wykład fragmentami poetycznymi, sprawił słuchaczom rozkosz duchową, przypominającą owe sławne prelekcje naszego dramaturga, mowcy i poety Ludwika Osińskiego, niegdy profesora byłego aleksandryjskiego uniwersytetu. Rzęsisty oklask towarzyszył zakończeniu odczytu.

Kr.

* (Prelekcja z popularnej fizyki) p. Chandrikowa, trzecia z kolei, miała miejsce wczoraj o godzinie 2-iej z południa w sali gimnazjum ruskiego, a przedmiotem jej było objaśnienie figury ziemi i różne zastosowania wahadła.

V.

* (Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności). Z wystawy sztuk pięknych wypracowanych we Włoszech pana Gatti, który dochód z dnia 8 (20) stycznia r. b. przeznaczył na korzyść ubogich wpłynęło rs. 25 kop. 55, o czem Towarzystwo ma honor podać do wiadomości powszechnej.

* (Wypadki). Onegdaj, około godziny 10 wieczorem, na Pradze, wszczął się pożar w wozowni drewnianej, do posesji Nr. 136 należącej, gdzie złożone były: drzewo, sprzęty drewniane, siano i słoma. Po przybyciu 4-ch części straży ogniowej ogień ugaszony został, straty ztąd wynikłe podano na rs. 1,800. — Tegoż dnia Jabłońska Tekla, żona wyrobnika, nagle życie zakończyła.

* (Stan rzeczy na Syberji). Z powiatu Konińskiego, 27 stycznia. Przed kilkoma dniami pewien obywatel ziemski tutejszego powiatu, otrzymał list od swego brata, znajdującego się na wygnaniu na Syberji, w którym donosi mu, iż nie przyjął udzielonego mu pozwolenia do powrotu, lecz przeciwnie zamierza pozostać tam w gubernji irkuckiej, i prowadzić dalej założoną przez siebie fabrykę wyrobów chemicznych, którą chce powiększyć i połączyć z garbarnią. W jego towarzystwie znajduje się także pewien Niemiec z prowincji poznańskiej, zawiadu-

jący laboratorium chemicznym, a przed krótkim czasem przesłano 500 rs. na koszt podróży dwóm pomocnikom aptekarskim, którzy do pomienionego zakładu zamówieni zostali. Stan rzeczy w Syberji, opisuje autor listu jako bardzo zadawalający pod względem materialnym: pieniędzy jest wszędzie podostatek, i brak tylko ludzi. (Pos. Z.)

* (Przyspieszona wegetacja.) *Poznań, 29 stycznia.* Z powodu ciepła panującego w styczniu, wegetacja daleko się posunęła; zboża powyrastały jak gdyby w końcu marca, wierzby porozwijały się, bzy pokryte są pączkami blizkimi rozkwitu, a nawet fiołek i złocień kwitnie już. Cóż więc dziwnego, że człowiek zrzuca z siebie powłokę zimową i spieszy w pole podziwiać wspaniałą młodą naturę? Jakaż to będzie piękna wiosna, jeżeli wegetacja pójdzie dalej do tychczasowym trybem; lecz jakżeż smutno będzie, jeżeli zajdzie w naturze reakcja. (Patr. Z.)

Ameryka.

* (Podróż p. Sewarda.) *Standard* Londyński, w swym numerze z 31-go stycznia, ogłasza bardzo ciekawy list o podróży p. Sewarda do Saint-Thomas, na wyspach Antylskich. Jest to pierwsza wiadomość jaka otrzymujemy o amerykańskim sekretarzu stanu od chwili jak doniesiono o jego wyjeździe, który dał powód do tylu domysłów. Jedni powiadali, że podróż p. Sewarda nie miała żadnego celu politycznego, że chodziło jedynie o zupełne polepszenie zdrowia tak jego samego jak i jego syna, podsekretarza, który nie wrócił jeszcze do siebie po ciosach zadanych mu sztyletem przez mordercę Payne. Inni utrzymywali przeciwnie, że pod pozorem podróży dla poratowania zdrowia, p. Seward ukrywał cel rzeczywisty swej wycieczki, który zależał na wizycie politycznej u generała Santa-Anna, b. prezydenta republiki meksykańskiej, i u samego nawet cesarza Maksymiljana. Korespondent dziennika *Standard* donosi, w wyrażeniach niekiedy dowcipnych, a zawsze ironicznych, o przybyciu p. Sewarda do Saint-Thomas: „Dnia 11-go stycznia, p. Seward wysiadł na ląd, przechadzał się po ulicach miasta, udał się ku szczytowi pagórka i zabawił długo w domu, w którym mieszka niejaki segnor Don Lopez Santa-Anna. Minister amerykański, któremu towarzyszył tłumacz, miał z generałem długą, i jak spodziewam się, pomyślną rozmowę, która zakończyła się bezwzględnie ku zadowoleniu obu osób zadowolonych. P. Seward odплыł następnego dnia do Sainte-Croix, z kąd zawinie prawdopodobnie do Hawany i San-Domingo, zdaniem jednych, i do Vera-Cruz, zdaniem drugich”. Korespondent *Standarda* nie wie naturalnie, o czem mówiono u Santa-Anny, lecz nadmieniam: „Po wyjeździe amerykańskiego sekretarza stanu, wszystkich owładnęła jedna i ta sama myśl, mianowicie, że nie wiedział on Saint-Thomas bez żadnego celu. Miał on do zwiedzenia tak wiele miejscowości, daleko ważniejszych i nie mniej higienicznych. Lecz bardzo być może, iż p. Seward dowiedział się w Waszyngtonie, że powietrze na wyżynach naszego miasteczka jest jedynie dla pewnych chorób, i że mieszka tam stary lekarz meksykański, zdolny dać dobrą radę”. *Standard* podaje następnie obiegające pogłoski. Niektórzy robią aluzję do słynnego wahania się Santa-Anny. Chodzi o to, czy p. Seward zastał, w chwili swojej wizyty, generała usposobionego republikańsko czy też imperjalistowsko. Inni sądzą, że gabinet waszyngtoński chce nabyć wyspę Saint-Thomas, i korespondent *Standarda* wynurza przekonanie, że jeżeli sprzedaż przyjdzie do skutku, cena jej zapłaconą zostanie w złocie, a nie... w papierach związkowych. (Lu Patr.)

* (Porozumienie.) *Express* donosi z Londynu z dnia 31-go stycznia, że ogłoszenie korespondencji pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Francją daje do myślenia, iż pomimo wielkiej agitacji w Ameryce, obadwa mocarstwa porozumieją się z sobą pod każdym względem. „Pewną jest rzeczą, powiada ów dziennik, że odtąd p. Drouyn de Lhuys i p. Seward zgodzili się z sobą zupełnie co do tego przedmiotu”.

* (Wybuch powstania.) W republikańskiej San-Domingo prezydent Baez, który zaledwie co stanął na czele rządu, miał do czynienia z powstaniem ukartowanym przeciwko niemu przez trzech generałów. Spokojność jednak została wkrótce przywróconą. (Nordd. A. Z.)

Anglja.

* (Stosunki ze Stanami Zjed.) *Morning Post* upatruje w propozycji postawionej w senacie waszyngtońskim, coś mocno ubliżającego dla godności rządu angielskiego. Po wykazaniu, że Anglja nie naruszyła praw neutralności, *M. Post* wspomina o innej propozycji, z którą p. Chandler zamierza wystąpić w senacie amerykańskim i która dąży ni mniej ni więcej jak do zniesienia wszelkich praw neutralności. *M.*

Post wynurza nadzieję, że senat odrzuci ten projekt, tak samo, jak uczynił z poprzednią propozycją. „Jak skoro prawo jakie jest wadliwe lub niedostateczne, powiada pomieniony dziennik, nie wypływa jeszcze ztąd, ażeby wielkie narody musiały konieczne prowadzić z sobą wojnę. Nikt nie zaprzeczy temu, że prawo angielskie o werbunkach dla zagranicy, przedstawia wielkie niedogodności i godne pożałowania niedomówienia; należałoby, ażeby parlament angielski zmodyfikował to prawo.” (La Patr.)

* (Gabinet.) Korespondencja prywatna z Londynu donosi, że obiegają tam w tej chwili jak najrozmaitsze pogłoski. Powiadają, że zaszło w gabinecie wielkie rozdwojenie i że rząd nie będzie w stanie stanąć w obec parlamentu. Jest w tem bezwzględnie przesada. Nie ulega atoli wątpliwości, że panują pomiędzy członkami gabinetu wielkie nieporozumienia. Pan Bright dopomina się o bil reformy, któremu sprzeciwiają się liberalni umiarkowani. Do tej chwili hr. Russell daje dowody wielkiego wahania się. Po powzięciu jakiego postanowienia, zmienia on je w jednej chwili. Jeżeli konserwatyści są w zgodzie z sobą, w takim razie gabinet teraźniejszy nie utrzyma się nawet przez trzy miesiące. (La Patr.)

* (Reforma parlamentarna) nie przestaje zwracać na się uwagi sfer politycznych. W obec gorliwości reformistowskiej p. Brighta i jego stronników, pewien interes przedstawia artykuł *M. Herald*. Piśmo to twierdzi, że klasy pracujące w Anglii nie mają najmniejszego pociągu do wigowskiej reformy parlamentarnej. Wszelkie agitacje za zniesieniem census wyborczego wychodzą od tych, którzy dają zatrudnienie robotnikom i którzy chcą użyć tych ostatnich jako narzędzie polityczne; wraże bowiem rozszerzenia prawa głosowania, wszyscy robotnicy będą zmuszeni głosować na komendę fabrykantów lub innych chlebodawców. Odbywają się wprawdzie w tych czasach meetingi robotników za reformą parlamentarną, lecz mówcami w takich zgromadzeniach bywają rzadko lub nigdy robotnicy. Gromadzą się oni z łatwością ile razy chodzi o potępienie jakiego Eyre, o naruszenie zwyczajów święcenia niedzieli lub o manifestacje względem Ameryki. (Nordd. A. Z.)

* (Protest.) Posel hiszpański w Londynie założył energiczny protest przeciw uzbrajaniu w Anglii chilijskich okrętów wojennych. Zdaje się, że jeden lub dwa takie statki odplynęły już na morze. (Nordd. A. Z.)

* (Bankiet.) *Dublin, 31 stycznia.* Na bankiecie danym u lorda majora, lord namiestnik Irlandji miał mowę, w której powiedział, że rząd nie będzie się wahać w obec żadnego środka zdolnego zapewnić spokojność. (Nord.)

* (Fenjenie.) Bardzo ważną jest wiadomość, że senat fenjenów zwołał na 19 b. m. kongres do Pittsburga, dla naradzenia się co do środków militarnych, jakie mają być przedsięwzięte. Dwunastu byłych oficerów unjonistowskich którzy wrócili z Irlandji do Ameryki, zawiadomiło senat, że lud irlandzki czuje brak broni i że sami oni zmuszeni byli wyjechać, gdyż inaczej zostaliby aresztowani. Podczas gdy w ten sposób przygotowują się z tamtej strony oceanu nowe dla Anglii kłopoty, władze irlandzkie mają jeszcze wiele do zrobienia dla przytłumienia fenjenizmu. Ciągłe wykrywana jest ukryta broń. Werbowanie nowych „braci” trwa jeszcze, a nadsyłanie pieniędzy z Ameryki nie ustaje. Niedawno rząd uznał za stosowne rozszerzyć wyjątkowo atrybucje władz, dla ułatwienia im poszukiwania broni i t. p. (Nordd. A. Z.)

Austrja.

* (Stosunki z Włochami.) *Monitor* w swoim buletynie z dnia 1-go lutego czyni uwagę, że stosunki władz austriackich w Wenecji z rządem włoskim znacznie się polepszyły. Na dowód tego przytacza upoważnienie dane dwóm urzędnikom z Werony do noszenia orderów św. Maurycego i Łazarza, udzielonych im za gorliwość, z jaką przyczynili się do wykrycia fałszerzy pieniędzy z wyobrażeniem popiersia króla Wiktora-Emanuela.

* (Kwestja wenecka.) *Wenecja, 31 stycznia.* Kongregacja centralna oświadczyła, że projekt reformy da się skutecznie za pomocą pewnych modyfikacji, mianowicie za pomocą utrzymania prowincji weneckiej wraz z dotychczasowym jej terytorjum. (Nord.)

* (Rozprawy nad adresem.) *Peszt, 31-go stycznia.* Dziś o 10-ej godzinie przed południem odbyły się w komisji adresowej pierwsze rozprawy nad adresem, które mają ukończyć się w przyszłym tygodniu, poczem, jak donosi *Idők Tamaja*, odbędzie się posiedzenie deputowanych, na którym na wniosek Deaka, rozdzian zostanie wydrukowany projekt adresu, a następnie po kilkominutowej pauzie, rozpoczyna się stanowczo rozprawy nad adresem, które nastąpią w połowie m. lutego. Przy dzisiejszych obradach,

nie odczytano całego gotowego już projektu, ale rozprawiano tylko nad pojedynczymi ustępami mowy tronowej. (Wien. Z.)

* (Ofiara i przyjęcie.) *Peszt, 1-go lutego.* Cesarz ofiarował towarzystwu artystów węgierskich 1,000 flor. a. *Magyar Világ* donosi, że dnia wczorajszego przedstawione zostały prz. z baronową Sennyey przeszło 80 dam cesarzowej, która w towarzystwie 6-u frejlin dworu ukazała się o 6-ej godzinie w sali audencji nalnej i rozmawiała z niektórymi damami przez długi czas czystym językiem węgierskim. Cesarzowa ubrana była w białą węgierską suknię i w kosztowny diadem. (Wien. Abp.)

* (Kredyt ruchomy.) *Wiedeń, 1-go lutego.* Dzienniki poranne donoszą, że ministrowie Belcredi i Larish przyjęli uprzejmie de. ufację od akcjonariuszów kredytu ruchomego austriackiego. Ministrowie oświadczyli, że rząd życzy sobie, ażeby zgromadzenie jeneralne powzięło decyzję. Rząd nie sprzeciwi się pogodzeniu sprzecznych interesów i wspierać będzie energicznie wszelką reformę instytucji. Kwestja ta ma być rozstrzygnięta na dzisiejszem posiedzeniu rady ministrów. (Nord.)

* (Wyprawa morska.) *Wiedeń, 3-go lutego.* Fregata *Schwarzenberg* i korweta *Friedrich* odplynęły w końcu kwietnia, pod dowództwem admirała Tegethoffa, do Azji wschodniej, dla zawarcia z Chinami, Japonją i Siamem traktatów handlu i żeglugi. Niezwłocznie po przyjeździe tych traktatów do skutku, mianowani zostaną konsulowie. W powrocie admirał Tegethoff zawinie do Chili, Peru i państw La Platy. (Gen. Corr.)

Danja.

* (Budżet.) Minister skarbu przedłożył izbom sprawozdanie z budżetu. Rozłożone w rigsradzie dochody i wydatki na r. 1866 do 1867 wykazały deficytu 7,027,222 tal., rozpartzone zaś w landthingu dały przewyżkę 2,357,000 tal. Pomiedzy wydatkami figurują procenta i amortyzacja długu państwa wynoszące około 11 i pół milionów, utrzymanie ministerstwa wojny 3 $\frac{1}{2}$ mil., marynarki 1 $\frac{1}{2}$ mil. Pod rubryką dochodów czynsze z księstw wynoszą 1,160,000 talarów. (Nordd. A. Z.)

Francja.

* (Potwierdzenie wyboru.) *Paryż, 31 stycznia.* Izba deputowanych potwierdziła na wczorajszym swoim posiedzeniu wybór p. Chesnelong, deputowanego z 2-go okręgu wyborczego departamentu niższych Piryneów. (La Fr.)

* (Legjon cudzoziemski.) Szósty batalion pułku cudzoziemskiego, uformowany w prowincji Oran i przeznaczony do Meksyku, odplynął niedawno do tego kraju, gdzie połączy się z pięcioma już uorganizowanymi bataljonami. Skutkiem tego pułk cudzoziemski wynosić będzie 7,000 ludzi. Wiadomo, że pułk ten pozostanie w służbie Francji, od chwili zaś w której wojska francuzkie, po opuszczeniu Meksyku, powrócą do Europy, pułk cudzoziemski będzie pobierać żołd i utrzymanie od rządu Maksymiljana I-go. Ponieważ Francja, od czasów restauracji, miała zawsze w swej służbie oddział cudzoziemski, do którego wcielano ludzi nienaturalizowanych, żyjących sobie służąc Francji, prawdopodobnie przeto uorganizowany zostanie nowy legion i nowy pułk cudzoziemski. (La Patr.)

Grecja.

* (Prezes izby.) *Ateny, 27 stycznia.* Przy wyborze prezesa izby deputowanych, większość była po stronie rządu. (Wolf's. T. B.)

Hiszpanja.

* (Adresa.) *Madryt, 31-go stycznia.* Marszałek Concha zaproponował dziś w senacie, ażeby przy rozprawach nad adresem odpowiedzi na mowę tronową, było tylko dwóch mówców upoważnionych do przemawiania, tak iżby jeden stał w obronie adresu, a drugi przeciw niemu. Ten ostatni tylko ma mieć prawo do stawiania poprawek.—Ustęp adresu kortezów, dotyczący wypadków, jakie zaszły obecnie w Hiszpanji, brzmi jak następuje: „Podobny zamach jest tem występniejszy, że sumienne wykonywanie konstytucji i praw, gwarantuje obecnie obywatelom spokojne korzystanie z ich prerogatyw. Zamach ten rozbił się o energię i roztropność rządu, o wierność znacznej większości armji i o zdrowy rozsądek narodu. Lud bowiem, nauczony smutnem doświadczeniem rewolucji, zrozumiał, że jedynie pod zastłoną pokoju, wzmacniają się coraz bardziej swobody publiczne, rozwija się praca i dobrobyt indywiduów, potęga i wielkość narodów. Izba żywi nadzieję, że rząd waszej królewskiej mości zwalczy silnem ramieniem przyczyny i żywiły przyszłych rozruchów, potępianych głośno przez tych wszystkich, których obchodzi nasze odrodzenie polityczne i utrzymanie znakomi-

